ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 2.4.2009
COM(2009) 153 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με τη συνύπαρξη των γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών με συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες

{SEC(2009) 408}

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με τη συνύπαρξη των γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών με συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η συνύπαρξη των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) με τις συμβατικές και βιολογικές γεωργικές καλλιέργειες συνδέεται άμεσα με την πρακτική επιλογή των καταναλωτών και των γεωργών να σεβαστούν τις ατομικές προτιμήσεις και να λάβουν υπόψη τις οικονομικές ευκαιρίες σύμφωνα με τις νομικές υποχρεώσεις ως προς το θέμα της επισήμανσης των ΓΤΟ. Κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2001/18/ΕΚ για τη σκόπιμη ελευθέρωση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον[1], τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 για τα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και ζωοτροφές[2] και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1830/2003 σχετικά με την ιχνηλασιμότητα και την επισήμανση ΓΤΟ και την ιχνηλασιμότητα τροφίμων και ζωοτροφών που παράγονται από γενετικώς τροποποιημένους οργανισμούς[3], οι ΓΤΟ καθώς και τα τρόφιμα και οι ζωοτροφές που περιέχουν, συνίστανται σε ή παράγονται από ΓΤΟ πρέπει να επισημαίνονται αναλόγως προκειμένου η επιλογή των καταναλωτών να γίνεται με πλήρη επίγνωση. Αυτό σημαίνει ότι τα προϊόντα που χρειάζονται επισήμανση ως γενετικά τροποποιημένα πρέπει να διαχωρίζονται από τα μη επισημασμένα προϊόντα.

Δεδομένου ότι οι περιβαλλοντικές και υγειονομικές πτυχές των γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών λαμβάνονται πλήρως υπόψη στο πλαίσιο της διαδικασίας αδειοδότησης, τα θέματα που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο της συνύπαρξης αφορούν τα τεχνικά μέτρα διαχωρισμού και τις πιθανές οικονομικές επιπτώσεις από την τη σύμμειξη γενετικά τροποποιημένων και γενετικά μη τροποποιημένων καλλιεργειών.

Σύμφωνα με το άρθρο 26α της οδηγίας 2001/18/ΕΚ τα κράτη μέλη μπορούν να λάβουν τα απαραίτητα εθνικά μέτρα συνύπαρξης για την αποφυγή της σύμμειξης ΓΤΟ με άλλα προϊόντα. Η σύσταση 2003/556/ΕΚ της Επιτροπής σχετικά με τη καθιέρωση κατευθυντήριων γραμμών για την ανάπτυξη εθνικών στρατηγικών και βέλτιστων πρακτικών προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνύπαρξη των γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών με τις συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες[4] έχει ως στόχο να βοηθήσει τα κράτη μέλη να αναπτύξουν εθνική νομοθεσία ή άλλες στρατηγικές συνύπαρξης.

---

1 ΕΕ L 106 της 17.4.2001, σ. 1, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1830/2003.

2 ΕΕ L 268 της 18.10.2003, σ. 1.

3 ΕΕ L 268 της 18.10.2003, σ. 24.

4 ΕΕ L 189 της 29.07.2003, σ. 36.

Το Μάρτιο του 2006 η Επιτροπή εξέδωσε την πρώτη έκθεση σχετικά με την εφαρμογή εθνικών μέτρων για τη συνύπαρξη γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών με συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες[5].

Στις 22 Μαΐου 2006 το Συμβούλιο Υπουργών Γεωργίας εξέδωσε συμπεράσματα σχετικά με τη συνύπαρξη με την οποία καλεί την Επιτροπή να αναλάβει τις ακόλουθες δραστηριότητες:

(1) Να προτείνει το συντομότερο δυνατό κοινοτικά όρια επισήμανσης για τους σπόρους.

(2) Να εντοπίσει σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερόμενους την καλύτερη πρακτική για τα τεχνικά μέτρα διαχωρισμού και βάσει αυτών να αναπτύξει κατευθυντήριες γραμμές για μέτρα ανάλογα με την καλλιέργεια.

(3) Να αυξήσει την χρήση του COEX-NET[6] για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τον διαχωρισμό των καλλιεργειών και τα μέτρα ευθύνης περιλαμβανομένων και των διασυνοριακών προβλημάτων που έχουν σχέση με τη συνύπαρξη και να εξετάσουν πιθανές λύσεις στην περίπτωση που διαπιστωθούν τέτοια προβλήματα.

(4) Να εξετάσει μαζί με τα κράτη μέλη διάφορους τρόπους ελαχιστοποίησης των πιθανών διασυνοριακών προβλημάτων που έχουν σχέση με τη συνύπαρξη.

(5) Να εξετάσει βιώσιμες λύσεις σύμφωνα με το ευρωπαϊκό δίκαιο για τομείς όπου οι γεωργικές διαρθρώσεις και οι συνθήκες παραγωγής είναι τέτοιες που είναι δύσκολο να τηρηθεί η συνύπαρξη σε επίπεδο εκμεταλλεύσεων για συγκεκριμένες καλλιέργειες.

(6) Να ενισχύσει την ευρωπαϊκή έρευνα σχετικά με τη συνύπαρξη προκειμένου να καλυφθούν τα σημερινά κενά των γνώσεων και να διαθέσει τα υφιστάμενα ερευνητικά αποτελέσματα στα κράτη μέλη.

(7) Να μελετήσει τα διάφορα εθνικά συστήματα αστικής ευθύνης που εφαρμόζονται σε περιπτώσεις οικονομικής ζημιάς που προκαλείται από την σύμμειξη ΓΤΟ με μη γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες, ακόμη και σε διασυνοριακές περιπτώσεις. Στο πλαίσιο αυτό να εξετάσει επίσης τα ειδικά καθεστώτα αποζημίωσης και ασφάλισης που υπάρχουν στα κράτη μέλη.

(8) Να συνεχίσει νε εξετάζει σε συνεργασία με τα κράτη μέλη το ενδεχόμενο λήψης νέων μέτρων με στόχο την επεξεργασία κοινών αρχών όσον αφορά την συνύπαρξη.

Η παρούσα έκθεση αποτελεί μία επισκόπηση των ενεργειών της Επιτροπής σε σχέση με την εντολή που περιλαμβάνεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου. Παρέχει επίσης μία εικόνα της κατάστασης όσον αφορά την εφαρμογή των εθνικών και περιφερειακών μέτρων συνύπαρξης με βάση τις πληροφορίες που διαθέτουν τα κράτη μέλη.

---

5 COM(2006) 104 τελικό και έγγραφο εργασίας της Επιτροπής: http://ec.europa.eu/agriculture/co-existence/sec313_en.pdf

6 Ομάδα δικτύου σχετικά με την ανταλλαγή και το συντονισμό των πληροφοριών που αφορούν τη συνύπαρξη.

2. ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΟΡΙΑ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΠΟΡΟΥΣ

Η οδηγία 2001/18/ΕΚ προβλέπει τη δυνατότητα απαλλαγής των σπορομερίδων από την επισήμανση εάν περιλαμβάνουν ίχνη γενετικά τροποποιημένων σπόρων που επιτρέπεται να καλλιεργούνται στην ΕΕ, όταν δεν υπερβαίνουν ένα καθορισμένο κατώτατο όριο. Η Επιτροπή διενεργεί προς το παρόν εκτίμηση επιπτώσεων για τον καθορισμό αυτών των ορίων επισήμανσης για τους σπόρους, η οποία θα αποτελέσει τη βάση για ένα μελλοντικό νομοθετικό κείμενο της Επιτροπής. Όταν θα συντάσσει την πρότασή της, η Επιτροπή θα λάβει επίσης υπόψη της τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τους ΓΤΟ της 5ης Δεκεμβρίου 2008, σύμφωνα με τα οποία τα όρια αυτά πρέπει να καθοριστούν στα πλέον χαμηλά ρεαλιστικά, αναλογικά και λειτουργικά επίπεδα για όλους του οικονομικούς φορείς και θα πρέπει να συμβάλλουν στη διασφάλιση της ελεύθερης επιλογής των παραγωγών και των καταναλωτών συμβατικών, βιολογικών και γενετικά τροποποιημένων προϊόντων.

3. ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗΣ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ, ΤΑ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΟΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΔΥΣΚΟΛΗ Η ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗΣ

Η Επιτροπή ίδρυσε το Ευρωπαϊκό Γραφείο Συνύπαρξης (ECoB[7]), το οποίο έχει ως αποστολή την επεξεργασία μιας συλλογής βέλτιστων πρακτικών ανά είδος καλλιέργειας για τα τεχνικά μέτρα συνύπαρξης. Το ECoB θα εξετάσει επίσης τα πιθανά μέτρα περιορισμού στο μέτρο του δυνατού των διασυνοριακών προβλημάτων που θα μπορούσε να προκαλέσει η συνύπαρξη και θα επεξεργαστεί συστάσεις για τις περιοχές όπου οι γεωργικές διαρθρώσεις και οι συνθήκες παραγωγής είναι τέτοιες που είναι δύσκολο να επιτευχθεί η συνύπαρξη σε επίπεδο εκμεταλλεύσεων όσον αφορά ορισμένες καλλιέργειες.

Το ECoB αποτελείται από μια γραμματεία και από τεχνικές ομάδες εργασίας ανά καλλιέργεια, στις οποίες συμμετέχουν τεχνικοί εκπρόσωποι των κρατών μελών. Η γνώμη των ενδιαφερομένων ζητείται μέσω αντίστοιχων συμβουλευτικών ομάδων, που δημιούργησε η Επιτροπή.

Η πρώτη τεχνική ομάδα εργασίας του ECoB ασχολείται με την επεξεργασία μέτρων συνύπαρξης για την παραγωγή καλαμποκιού. Υπολογίζεται ότι μέχρι το 2010 θα έχει συντάξει ένα κατάλογο με τις καλύτερες πρακτικές όσον αφορά την παραγωγή καλαμποκιού.

4. ΟΜΑΔΑ ΔΙΚΤΥΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ (COEX-NET)

Η ομάδα δικτύου για την ανταλλαγή και τον συντονισμό των πληροφοριών που αφορούν τη συνύπαρξη γενετικά τροποποιημένων, συμβατικών και βιολογικών καλλιεργειών (COEX-NET) έχει ως αποστολή τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών ανάμεσα στα κράτη μέλη και την Επιτροπή όσον αφορά τη συνύπαρξη. Η ομάδα αυτή συνεδρίασε δύο φορές το 2006, μία φορά το 2007 και μία φορά το 2008.

---

7 http://ecob.jrc.ec.europa.eu/

5. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ

Τρία ερευνητικά προγράμματα σχετικά με τη συνύπαρξη χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του 6ου κοινοτικού προγράμματος πλαισίου για την έρευνα. Το πρόγραμμα SIGMEA ολοκληρώθηκε το Νοέμβριο του 2008. Μελέτησε την χρονική και χωρική γονιδιακή ροή γενετικά τροποποιημένων οργανισμών σε ολόκληρη την Ευρώπη τόσο στα συστήματα παραγωγής σπόρων όσο και στα συστήματα παραγωγής καλλιεργούμενων φυτών προκειμένου να καθοριστούν τα κατάλληλα μέτρα συνύπαρξης. Τα προγράμματα TRANSCONTAINER και CO-EXTRA συνεχίζονται και θα τερματιστούν μέσα στο 2009.

Το Φεβρουάριο του 2006 το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής δημοσίευσε έκθεση[8], η οποία αναλύει τις ανάγκες και τις δυνατότητες τροποποίησης των γεωργικών πρακτικών για τη διασφάλιση της συνύπαρξης.

6. ΕΘΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΥΘΥΝΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΖΗΜΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΜΙΞΗ ΓΕΝΕΤΙΚΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Η σύμμειξη με ΓΤΟ μπορεί να προκαλέσει μείωση της αξίας των μη ΓΤΟ και οικονομική ζημιά στους παραγωγούς. Ενδέχεται π.χ. το σχετικό προϊόν να πρέπει να επισημανθεί ως γενετικά τροποποιημένο σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία, γεγονός που θα μπορούσε να έχει ως συνέπεια χαμηλότερες τιμές στην αγορά.

Η σύμμειξη με ΓΤΟ μπορεί επίσης να έχει αρνητικές συνέπειες και για τα βιολογικά προϊόντα. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων[9] προβλέπει ότι τα προϊόντα τα οποία χρειάζονται επισήμανση σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία εξ αιτίας της σύμμειξής τους με ΓΤΟ δεν μπορούν πλέον να διατίθενται στην αγορά με βιολογική επισήμανση.

Η ευθύνη στην περίπτωση οικονομικής ζημιάς σε μη γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες που οφείλεται στην σύμμειξη με ΓΤΟ αποτελεί θέμα αστικού δικαίου, το οποίο αποτελεί αρμοδιότητα των κρατών μελών. Μία μελέτη[10] που ανέθεσε η Επιτροπή απέδειξε ότι όλες οι εθνικές έννομες τάξεις παρέχουν την ελάχιστη προστασία στις περιπτώσεις τέτοιων ζημιών υπό τους όρους που καθορίζονται γενικά από το δίκαιο περί αδικοπραξιών. Η πλειοψηφία των κρατών μελών δεν έχει αλλάξει τους όρους εφαρμογής του γενικού νόμου περί αδικοπραξιών στην ειδική περίπτωση της σύμμειξης με ΓΤΟ.

Εντούτοις, υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στο γενικό δίκαιο περί αδικοπραξιών των κρατών μελών, οι οποίες συνεπάγονται διαφορές στον τρόπο αντιμετώπισης και διευθέτησης των πιθανών προσφυγών που έχουν σχέση με την σύμμειξη με ΓΤΟ. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο των συστημάτων που βασίζονται στην υποκειμενική ευθύνη απαιτείται απόδειξη περί της υπαιτιότητας ή της αμέλειας του εναγόμενου, ενώ στο πλαίσιο των συστημάτων που βασίζονται στην αντικειμενική ευθύνη η δικαστική απόφαση δεν εξαρτάται από την αξιολογική κρίση σχετικά με τη συμπεριφορά του εναγόμενου. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν καθιερώσει συστήματα αντικειμενικής ευθύνης τα οποία εφαρμόζονται ειδικά για τις ζημιές που προκαλούνται από την σύμμειξη με ΓΤΟ.

---

8 ftp://ftp.jrc.es/pub/EURdoc/eur22102en.pdf

9 ΕΕ L 189 της 20.07.2007, σ. 1.

10 http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/liability_gmo/index_en.htm

Εξάλλου, σχεδόν όλα τα νομικά συστήματα έχουν ειδικούς κανόνες σχετικά με τις διαφορές μεταξύ γειτόνων, οι οποίοι μπορούν επίσης να εφαρμόζονται στην περίπτωση οικονομικών ζημιών που προκαλούνται από την σύμμειξη με ΓΤΟ.

Μέχρι τώρα δεν έχει εκδοθεί καμιά δικαστική απόφαση σε κανένα κράτος μέλος σχετικά με την εφαρμογή των ισχυουσών διατάξεων εκ μέρους των εθνικών δικαστηρίων.

Φαίνεται ότι προς το παρόν δεν υπάρχει στις κοινοτικές αγορές κανένα ασφαλιστικό προϊόν που να καλύπτει τους κινδύνους από τη σύμμειξη με ΓΤΟ. Σε τέσσερα κράτη μέλη εντούτοις, , απαιτείται από το νόμο ασφαλιστική κάλυψη ή κάποια άλλη εναλλακτική οικονομική εγγύηση για τις πιθανές οικονομικές ζημιές ή μπορεί να απαιτείται ανάλογα με την αξιολόγηση κάθε μεμονωμένης περίπτωσης, προκειμένου να επιτραπεί η καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών.

Ορισμένα κράτη μέλη έχουν δημιουργήσει ταμεία αποζημίωσης για τις οικονομικές ζημιές που προκαλούνται από τη σύμμειξη με ΓΤΟ. Όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για αποζημίωση από το ταμείο, η αποζημίωση αυτή χρηματοδοτείται από εισφορά η οποία εισπράττεται για τις καλλιέργειες γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών. Δεδομένου ότι κανένα από αυτά τα ταμεία δεν έχει ακόμη καταβάλει αποζημίωση, δεν μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα εάν οι εισπραττόμενες εισφορές επαρκούν και κατά συνέπεια εάν έχει αποφευχθεί ο κίνδυνος να μην μπορούν να καλυφθούν εξ ολοκλήρου ορισμένες ζημιές ή εάν το εν λόγω ποσό είναι υπερβολικό, γεγονός που θα αποτελούσε μη αναγκαία οικονομική επιβάρυνση για τους καλλιεργητές ΓΤΟ.

Μέχρι τώρα κανένα κράτος μέλος δεν έχει αναφέρει οικονομικές ζημιές που οφείλονται στη σύμμειξη με ΓΤΟ σε κάποια διασυνοριακή περιοχή. Τα θέματα της αρμοδιότητας στις διασυνοριακές υποθέσεις εξετάζονται γενικά με βάση τον κανονισμό Ρώμη II[11].

7. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗΣ

Προς το παρόν 15 κράτη μέλη έχουν θεσπίσει ειδική νομοθεσία σχετικά με τη συνύπαρξη[12]. Τρία ακόμη κράτη μέλη έχουν κοινοποιήσει σχέδια νόμων στην Επιτροπή. Η Επιτροπή εξετάζει τη συμβατότητα των εθνικών μέτρων συνύπαρξης με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με την οδηγία 98/34/ΕΚ για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και κανονισμών[13].

Κανένα κράτος μέλος δεν δήλωσε ότι χρησιμοποίησε μη νομοθετικά μέτρα για τη ρύθμιση του θέματος της συνύπαρξης, αλλά ορισμένα κράτη μέλη δεν προτίθενται να θεσπίσουν νομοθετικό πλαίσιο βραχυπρόθεσμα γιατί είναι λίγες οι πιθανότητες να καλλιεργηθούν γενετικά τροποποιημένα φυτά στην επικράτειά τους.

Σε ορισμένα κράτη μέλη αρμόδιες για θέματα συνύπαρξης είναι οι περιφερειακές αρχές.

---

11 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. αριθ. 864/2007 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές (Ρώμη II) ΕΕ L 199 της 31.07.2007, σ. 40.

12 AT, BE, CZ, DE, DK, FR, HU, LT, LU, LV, NL, PT, RO, SE, SK.

13 ΕΕ L 204 της 21.07.1998, σ. 37. Τα σχέδια μέτρων διατίθενται από δημόσια βάση δεδομένων στην ακόλουθη ιστοσελίδα: http://ec.europa.eu/enterprise/tris/pisa/app/search/

Δεδομένου ότι στα περισσότερα κράτη μέλη δεν καλλιεργούνται γενετικά τροποποιημένα φυτά, δεν έχουν ακόμη εφαρμοστεί προγράμματα παρακολούθησης της εφαρμογής και της αποτελεσματικότητας της νομοθεσίας σχετικά με συνύπαρξη. Τα υφιστάμενα προγράμματα παρακολούθησης σε ορισμένα κράτη μέλη δεν αποκάλυψαν κανένα αρνητικό αποτέλεσμα όσον αφορά την μη συμμόρφωση με τους υποχρεωτικούς κανόνες σχετικά με τη συνύπαρξη ή την επισήμανση.

Κανένα κράτος μέλος δεν ανέφερε ότι οι υφιστάμενοι κανόνες σχετικά με τη συνύπαρξη δεν επαρκούν για τη διασφάλιση επαρκών επιπέδων διαχωρισμού των γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών από τις μη γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες. Τα κράτη μέλη δεν αναφέρθηκαν σε καμία δικαστική υπόθεση σχετικά με σύμμειξη ΓΤΟ με μη γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες, εκτός από μία περίπτωση μελισσοκομίας.

Εκτός από ορισμένα κράτη μέλη τα οποία δεν έχουν ασχοληθεί ακόμη με το θέμα της συνύπαρξης, όλα τα κράτη μέλη προέβησαν σε διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους με στόχο την επεξεργασία μέτρων συνύπαρξης.

7.1. Διαδικασίες ενημέρωσης, καταχώρησης και επιμόρφωσης

Οι εθνικές διατάξεις σχετικά με την ενημέρωση των εθνικών αρχών, των τρίτων μερών και του ευρύτερου κοινού σχετικά με την καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων φυτών διαφέρουν ως προς τις λεπτομέρειες. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν καθιερώσει διαδικασία έγκρισης ανά περίπτωση όσον αφορά την καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων φυτών, ενώ άλλα απαιτούν απλώς από τους γεωργούς να κοινοποιούν τις καλλιέργειες γενετικά τροποποιημένων φυτών στις αρμόδιες αρχές. Σε ένα κράτος μέλος δεν προβλέπεται ειδική καταχώριση των καλλιεργειών γενετικά τροποποιημένων φυτών από τους γεωργούς.

Στα περισσότερα κράτη μέλη οι καλλιεργητές γενετικά τροποποιημένων φυτών υποχρεούνται να ενημερώνουν τους άμεσους γείτονές τους, τους φορείς με τους οποίους μοιράζονται γεωργικά μηχανήματα, τους ιδιοκτήτες των εκτάσεων όπου θα γίνει η καλλιέργεια και, σε τρία κράτη μέλη, τους μελισσοκόμους που βρίσκονται σε κάποια συγκεκριμένη περίμετρο γύρω από το αγροτεμάχιο όπου θα καλλιεργηθούν γενετικά τροποποιημένα φυτά.

Το κοινό ενημερώνεται σχετικά με την καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων φυτών μέσω δημόσιου μητρώου το οποίο περιλαμβάνει λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα καλλιεργούμενα αγροτεμάχια, δηλαδή τα προσωπικά στοιχεία των καλλιεργητών και την ακριβή τοποθεσία των αγροτεμαχίων, ή μόνο συγκεντρωτικές πληροφορίες, π.χ. σχετικά με τη συνολική καλλιεργούμενη έκταση ανά περιφέρεια ή ανά δήμο.

Σε ορισμένα κράτη μέλη οι έμποροι σπόρων πρέπει να κοινοποιούν την πωλούμενη ποσότητα γενετικά τροποποιημένων σπόρων ή/και να ενημερώνουν τους γεωργούς σχετικά με τους ισχύοντες κανόνες όσον αφορά τη συνύπαρξη. Όσοι ασχολούνται με τη μεταφορά, αποθήκευση και συσκευασία γενετικά τροποποιημένων φυτών πρέπει να καταγράφονται σε ορισμένες περιπτώσεις.

Ορισμένα κράτη μέλη επιβάλλουν ειδική επιμόρφωση στους καλλιεργητές γενετικά τροποποιημένων φυτών ή τους ζητούν να αποδείξουν ότι διαθέτουν επαρκείς γνώσεις προκειμένου να εφαρμόσουν τα απαραίτητα μέτρα διαχωρισμού.

7.2. Τεχνικά μέτρα διαχωρισμού

Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν σχεδιάσει κατά τέτοιο τρόπο τα μέτρα συνύπαρξης ώστε να παρεμποδίζεται η υπέρβαση του ορίου επισήμανσης που έχει καθοριστεί στο 0,9% για τους ΓΤΟ στα τρόφιμα και στις ζωοτροφές. Εντούτοις, ορισμένα κράτη μέλη δήλωσαν ότι θα έκαναν προσπάθειες για να μειώσουν όσο το δυνατό περισσότερο το ποσοστό σύμμειξης με ΓΤΟ. Ορισμένα κράτη μέλη υπολογίζουν ότι τα μελλοντικά όρια για σπόρους ενδέχεται να μην είναι μηδενικά, γεγονός που περιορίζει το περιθώριο σύμμειξης από άλλες πηγές εκτός από τους σπόρους και επιβάλλει μέτρα αυστηρότερου διαχωρισμού αγροτεμάχια.

Δώδεκα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει μέτρα διαχωρισμού για ένα τουλάχιστον καλλιεργούμενο φυτό. Ο χωρικός διαχωρισμός βασίζεται γενικά σε αποστάσεις απομόνωσης μεταξύ των αγροτεμαχίων με γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες και των γειτονικών αγροτεμαχίων με μη γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες με φυλετικώς συμβατά φυτά. Οι αποστάσεις απομόνωσης μπορούν μερικές φορές να αντικατασταθούν εν μέρει ή εν όλω από ζώνες προστασίας μεταξύ των αγροτεμαχίων με γενετικά τροποποιημένα και των αγροτεμαχίων με μη γενετικά τροποποιημένα φυτά στα οποία καλλιεργούνται φυλετικώς συμβατά μη γενετικά τροποποιημένα φυτά τα οποία συγκομίζονται και μεταποιούνται ως γενετικά τροποποιημένα φυτά. Σε άλλα κράτη μέλη οι ζώνες προστασίας είναι υποχρεωτικά συμπληρώματα των αποστάσεων απομόνωσης. Η πιθανή χρησιμοποίηση διαφορετικών χρόνων ανθοφορίας επιτρέπεται σε δύο κράτη μέλη.

Ορισμένα κράτη μέλη απαιτούν την υποχρεωτική διαβούλευση με τους γείτονες και σε ορισμένες περιπτώσεις η γραπτή τους συναίνεση για την καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων φυτών, εάν η δική τους έκταση χρησιμοποιείται για την τήρηση των αποστάσεων απομόνωσης.

Στα είδη τα οποία έχουν αποτελέσει αντικείμενο εθνικών μέτρων διαχωρισμού περιλαμβάνονται το καλαμπόκι και σε ορισμένα κράτη μέλη οι πατάτες, τα ζαχαρότευτλα, τα κτηνοτροφικά τεύτλα, το σιτάρι και η ελαιοκράμβη.

Σε έξι κράτη μέλη τα μέτρα διαχωρισμού ανάμεσα στα αγροτεμάχια με γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες και στα αγροτεμάχια με βιολογικές καλλιέργειες είναι αυστηρότητα σε σύγκριση με αυτά που εφαρμόζονται για τον διαχωρισμό των αγροτεμαχίων με γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες από τα αγροκτήματα με συμβατικές καλλιέργειες. Σε άλλα έξι κράτη μέλη εφαρμόζονται παρόμοια μέτρα διαχωρισμού. Ορισμένα κράτη μέλη προβλέπουν διαφορετικά μέτρα διαχωρισμού των αγροτεμαχίων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή σπόρων.

Τα μέτρα διαχωρισμού διαφέρουν ανάμεσα στα κράτη μέλη: για παράδειγμα οι αποστάσεις απομόνωσης για την παραγωγή καλαμποκιού κυμαίνονται από 25 έως 600 μέτρα όσον αφορά το συμβατικό καλαμπόκι και από 50 έως 600 μέτρα όσον αφορά το βιολογικό καλαμπόκι.

Ένα κράτος μέλος απαιτεί από τους καλλιεργητές γενετικά τροποποιημένων φυτών να τηρούν τις αποστάσεις απομόνωσης σε σχέση με τους χώρους όπου υπάρχουν μελίσσια.

Σε όλα τα κράτη μέλη τα μέτρα διαχωρισμού πρέπει να εφαρμόζονται από τους καλλιεργητές γενετικά τροποποιημένων φυτών και με όσους ασχολούνται με την παραγωγή γενετικά τροποποιημένων σπόρων ή με τη συγκομιδή γενετικά τροποποιημένων σπόρων. Μόνο στις περιπτώσεις που οι γειτονικοί καλλιεργητές μη γενετικά τροποποιημένων φυτών συμφωνούν οικειοθελώς να εφαρμόσουν μέτρα διαχωρισμού θα μπορούσε να τους ζητηθεί να αναλάβουν

ένα μέρος της ευθύνης. Όσον αφορά τη συνύπαρξη για την παραγωγή σπόρων, ορισμένα κράτη μέλη αναθέτουν αυτή την ευθύνη στους παραγωγούς σπόρων και άλλα στους καλλιεργητές γενετικά τροποποιημένων φυτών.

Ορισμένα κράτη μέλη επιτρέπουν στους οικονομικούς φορείς να συνάπτουν συμφωνίες μεταξύ τους να μην εφαρμόζουν μέτρα διαχωρισμού ανάμεσα στα αγροτεμάχιά τους, ενώ σε άλλα κράτη μέλη ο διαχωρισμός είναι υποχρεωτικός σε όλες τις περιπτώσεις.

Ορισμένα κράτη μέλη ρυθμίζουν τον διαχωρισμό κατά τη διάρκεια των διάφορων ειδικών γεωργικών εργασιών (π.χ. κατά τη σπορά, τη συγκομιδή, τις εργασίες μετά τη συγκομιδή, τη μεταφορά ή την αποθήκευση), ενώ άλλα ρυθμίζουν μόνο το διαχωρισμό από τα γειτονικά αγροτεμάχια.

7.3. Περιορισμοί όσον αφορά την καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων φυτών

Πολλά κράτη μέλη έχουν καθιερώσει ειδικές διαδικασίες όσον αφορά την έγκριση ή την απαγόρευση της καλλιέργειας γενετικά τροποποιημένων φυτών σε περιοχές υπό περιβαλλοντική προστασία (π.χ. περιοχές Natura 2000). Τα μέτρα αυτά δεν σχετίζονται με τη συνύπαρξη και πρέπει να αξιολογηθούν με βάση την ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία.

Παρόλο ότι ορισμένα κράτη μέλη προβλέπουν τη δυνατότητα καθορισμού των περιοχών στις οποίες θα μπορούσε να απαγορευθεί η καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων φυτών για κοινωνικοοικονομικούς λόγους, οι περιοχές αυτές δεν έχουν καθοριστεί ακόμη. Ο καθορισμός αυτών των περιοχών πρέπει να κοινοποιηθεί στην Επιτροπή. Εάν δεν κοινοποιηθεί, ενδέχεται να μην έχουν καμία ισχύ τα μέτρα αυτά και κατά συνέπεια να μην μπορούν να επιβληθούν στους ιδιώτες. Ορισμένες περιοχές σε κάποια κράτη μέλη δήλωσαν ότι δεν έχουν καλλιέργειες γενετικά τροποποιημένων φυτών, αλλά οι δηλώσεις αυτές έχουν πολιτικό χαρακτήρα και δεν αποτελούν νομικά δεσμευτικές απαγορεύσεις.

Ορισμένα κράτη μέλη προβλέπουν τη δυνατότητα διαχωρισμού των περιοχών στις οποίες μπορούν να καλλιεργηθούν είτε μόνο συγκεκριμένα γενετικά τροποποιημένα φυτά ή μόνο μη γενετικά τροποποιημένες ποικιλίες βάσει εθελοντικών αποφάσεων όλων των γεωργών της περιοχής.

Τέσσερα κράτη μέλη απαγορεύουν την καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένου καλαμποκιού MON810 δυνάμει των μέτρων προστασίας που προβλέπει η κοινοτική νομοθεσία σε περιπτώσεις νέων επιστημονικών αποδείξεων στο πλαίσιο της αξιολόγησης της ασφάλειας των ΓΤΟ. Σε αυτά τα κράτη μέλη η καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων φυτών δεν επιτρέπεται προς το παρόν, δεδομένου ότι το MON810 είναι σήμερα το μόνο γενετικά τροποποιημένο φυτό που διατίθεται για εμπορική καλλιέργεια στην ΕΕ. Τα μέτρα αυτά δεν σχετίζονται με τη συνύπαρξη και αποτελούν αντικείμενο της διαδικασίας που προβλέπει η κοινοτική νομοθεσία.

7.4. Διοικητικές διατάξεις

Κανόνες σχετικά με την επιβολή και την παρακολούθηση των μέτρων συνύπαρξης υπάρχουν στην πλειοψηφία των κρατών μελών τα οποία έχουν θεσπίσει νομοθεσία σχετικά με τη συνύπαρξη. Εντούτοις, η πρακτική εφαρμογή αυτών των διαδικασιών εφαρμόζεται μόνο στα κράτη μέλη όπου καλλιεργούνται γενετικά τροποποιημένα φυτά.

Παραβίαση της νομοθεσίας σχετικά με τη συνύπαρξη είναι κολάσιμη σε ορισμένα αλλά όχι σε όλα τα κράτη μέλη.

7.5. Η εμπορική εμπειρία με την καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένου καλαμποκιού

Το μόνο γενετικά τροποποιημένο φυτό που καλλιεργείται προς το παρόν στην ΕΕ είναι το γενετικά τροποποιημένο καλαμπόκι MON810, το οποίο είναι ανθεκτικό σε ορισμένα επιβλαβή λεπιδόπτερα. Το 2008, βάσει των πληροφοριών που διέθεσαν τα κράτη μέλη, το MON810 καλλιεργήθηκε σε έξι κράτη μέλη (Τσεχία, Γερμανία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία) σε έκταση 100.000 εκταρίων περίπου, η οποία αντιστοιχεί στο 1,2% της συνολικής έκτασης που καλλιεργήθηκε με καλαμπόκι στην ΕΕ-27 το έτος αυτό. Σε ορισμένα κράτη μέλη, όμως, η καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένου καλαμποκιού αντιπροσωπεύει μεγαλύτερο ποσοστό της παραγωγής καλαμποκιού (π.χ. πάνω από το 20% στην Ισπανία).

Γενικά τα κράτη μέλη θεωρούν ότι η εθνική τους νομοθεσία σχετικά με τη συνύπαρξη δεν επηρεάζει σημαντικά την απόφαση των γεωργών να καλλιεργήσουν γενετικά τροποποιημένα φυτά. Το θέμα αυτό όμως χρειάζεται πιο εμπεριστατωμένη εξέταση. Γενική διαπίστωση πάντως είναι ότι αυξάνονται οι καλλιεργούμενες εκτάσεις στα επτά προαναφερόμενα κράτη μέλη, πέντε εκ των οποίων έχουν καθιερώσει υποχρεωτικούς κανόνες συνύπαρξης.

7.6. Διασυνοριακά θέματα

Μέχρι τώρα μόνο λίγα κράτη μέλη συνεργάζονται με άλλα κράτη μέλη για την ανάπτυξη πιθανών μέτρων αντιμετώπισης των θεμάτων συνύπαρξης σε διασυνοριακό επίπεδο. Δεν υπάρχει καμία τεκμηριωμένη περίπτωση διασυνοριακής σύμμειξης με ΓΤΟ

7.7. Εθνικές ερευνητικές δραστηριότητες σχετικά με τη συνύπαρξη

Πολλά κράτη μέλη ανέφεραν ότι έχουν αναλάβει εθνικές ερευνητικές δραστηριότητες με στόχο να δημιουργηθεί μία βάση για την επεξεργασία μέτρων συνύπαρξης. Οι ερευνητικές δραστηριότητες του τομέα αυτού συνεχίζονται σε δεκατρία κράτη μέλη.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα κράτη μέλη έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο σε σχέση με το 2006 όσον αφορά την επεξεργασία νομοθεσίας για τη συνύπαρξη. Κατά τη διάρκεια θέσπισης αυτού του νομοθετικού πλαισίου παρατηρήθηκε μέτρια αύξηση της έκτασης που καλλιεργείται με γενετικά τροποποιημένα φυτά. Εντούτοις, η παραγωγή γενετικά τροποποιημένων φυτών εξακολουθεί να είναι περιορισμένη στην ΕΕ, δεδομένου ότι προς το παρόν μόνο ένα γενετικά τροποποιημένο προϊόν κυκλοφορεί στο εμπόριο και η καλλιέργεια γίνεται σε μία πολύ περιορισμένη κλίμακα.

Παρά τις διαφωνίες στο σύνολο της κοινωνίας όσον αφορά την καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων φυτών στην ΕΕ, δεν υπάρχουν συγκεκριμένες ενδείξεις ότι υπήρξαν πρακτικές δυσκολίες όσον αφορά την εισαγωγή γενετικά τροποποιημένων φυτών στη γεωργία της ΕΕ. Η παρούσα αξιολόγηση πάντως βασίζεται στην περιορισμένη εμπορική εμπειρία που έχει αποκτηθεί μέχρι τώρα. Μεγαλύτερη εμπειρία χάρη στην πολυετή τους καλλιέργεια έχουν μόνο ορισμένες περιοχές σε λίγα κράτη μέλη.

Δεν έχουν αναφερθεί οικονομικές ζημιές λόγω είτε μη συμμόρφωσης με τους εθνικούς κανόνες συνύπαρξης ή λόγω του ότι οι ίδιοι κανόνες δεν ήταν κατάλληλοι για την επίτευξη των επιπέδων διαχωρισμού ανάμεσα στην παραγωγή γενετικά τροποποιημένων και στην παραγωγή μη γενετικά τροποποιημένων φυτών. Τα προγράμματα παρακολούθησης που

έχουν επεξεργαστεί τα κράτη μέλη δεν έχουν αποδείξει ότι υπάρχει κάποιο κενό όσον αφορά τους ισχύοντες κανόνες.

Οι στρατηγικές όσον αφορά τη συνύπαρξη που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη διαφέρουν σε ό,τι αφορά τις διοικητικές διαδικασίες και τα τεχνικά μέτρα διαχωρισμού. Δεν υπάρχουν αδιάσειστα αποδεικτικά στοιχεία ότι οι διαφορές όσον αφορά το νομοθετικό πλαίσιο επηρεάζουν σημαντικά την απόφαση των γεωργών να καλλιεργήσουν ή όχι γενετικά τροποποιημένα φυτά. Άλλα στοιχεία τα οποία φαίνεται να διαδραματίζουν τουλάχιστον τον ίδιο σημαντικό ρόλο είναι η ύπαρξη κατάλληλων αγορών πώλησης των γενετικά τροποποιημένων προϊόντων, οι διαφορές ανά περιοχή όσον αφορά τα πιθανά πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα των γενετικά τροποποιημένων φυτών σε σχέση με τα συμβατικά ή τα βιολογικά καθώς και οι κοινωνικοί παράγοντες όπως είναι οι διαφορές μεταξύ γειτόνων και οι ζημιές που προκαλούνται στα αγροτεμάχια. Η σημασία αυτών των παραγόντων φαίνεται από την ετερογενή χωρική κατανομή της καλλιέργειας γενετικά τροποποιημένων οργανισμών εντός των κρατών μελών με παρόμοια καθεστώτα συνύπαρξης.

Οι διαφορές που έχουν διαπιστωθεί ανάμεσα στα εθνικά μέτρα μπορούν να αποδοθούν, τουλάχιστον εν μέρει, στις περιφερειακές ιδιομορφίες των αγρονομικών, κλιματικών και άλλων παραγόντων που καθορίζουν τον κίνδυνο σύμμειξης ΓΤΟ με άλλα φυτά. Πρέπει να αποκτηθεί περισσότερη εμπειρία προκειμένου να αξιολογηθεί πλήρως η αποτελεσματικότητα των εθνικών μέτρων συνύπαρξης. Το Ευρωπαϊκό Γραφείο για τη Συνύπαρξη θα επεξεργασθεί κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με αυτό το θέμα.

Παρά το γεγονός ότι οι διαφορετικές στρατηγικές που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη όσον αφορά τη συνύπαρξη φαινόταν ότι θα δημιουργούσαν διασυνοριακά προβλήματα, στην πράξη δεν παρατηρήθηκαν τέτοιες δυσκολίες. Για το λόγο αυτό φαίνεται ότι προς το παρόν δεν φαίνεται αναγκαία η επεξεργασία ειδικών μέτρων για τα διασυνοριακά θέματα όσον αφορά τη συνύπαρξη.

Η Επιτροπή δεν κρίνει σκόπιμο να αναλάβει την πρωτοβουλία για την επεξεργασία νομοθετικών μέτρων που θα έρχονταν σε αντίθεση με τις εθνικές διατάξεις όσον αφορά την ευθύνη σχετικά με τη ζημιά που προκαλείται από τη σύμμειξη με ΓΤΟ. Όπως προαναφέρθηκε, οι διαφορές που διαπιστώνονται σε αυτό τον τομέα οφείλονται στις διαφορές που υπάρχουν στις ισχύουσες εθνικές ρυθμίσεις όσον αφορά την ευθύνη και την αποζημίωση, οι οποίες ισχύουν και σε σχέση με άλλες οικονομικές δραστηριότητες. Οι διαφορές αυτές δεν έχουν δημιουργήσει ακόμη την ανάγκη εναρμόνισης. Εξάλλου, οι διαφορές στα νομικά συστήματα των κρατών μελών έχουν συμβάλει στην ανάπτυξη διαφορετικών πρακτικών όσον αφορά τις αγωγές και την αποζημίωση. Η θέσπιση ομοιόμορφων κανόνων για τις ελάχιστες περιπτώσεις σύμμειξης με ΓΤΟ ενδέχεται να οδηγήσει σε παράλληλη εφαρμογή διάφορων καθεστώτων όσον αφορά τα αστικά αδικήματα στο ίδιο κράτος μέλος.

Δεδομένου ότι θα έπρεπε να υπάρχει ασφαλιστική κάλυψη για τέτοιες ζημιές, καλούνται τα κράτη μέλη να εξετάσουν διάφορες λύσεις για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης κατάλληλων προϊόντων εκ μέρους των ασφαλιστών.

Σε πολλά κράτη μέλη συνεχίζονται οι ερευνητικές δραστηριότητες σχετικά με τις διάφορες πτυχές της συνύπαρξης, γεγονός που καταδεικνύει την ανάγκη διεύρυνσης της βάσης των γνώσεων στον τομέα αυτό. Πρέπει να γίνουν και άλλες ερευνητικές δραστηριότητες μεσοπρόθεσμα όσον αφορά τον διαχωρισμό των γενετικά τροποποιημένων από τις μη γενετικά τροποποιημένες αλυσίδες παραγωγής πέραν των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Η αξιολόγηση του καλύτερου τρόπου αντιμετώπισης της συνύπαρξης πρέπει να βασίζεται στην εμπορική εμπειρία των κρατών μελών. Θα πρέπει να αξιολογηθεί μεθοδικά η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα των υφισταμένων μέτρων και να γίνει μία ανάλυση των επιπτώσεων των εθνικών μέτρων στην ανταγωνιστικότητα των γεωργών και στην ελευθερία επιλογής τόσο των γεωργών όσο και των καταναλωτών. Προς το παρόν δεν υπάρχουν ενδείξεις για την ανάγκη παρέκκλισης από την στρατηγική της συνύπαρξης που βασίζεται στην επικουρικότητα και προώθησης της εναρμόνισης στον τομέα αυτό.

Η Επιτροπή πιστεύει ότι είναι αναγκαίο να αναληφθούν οι ακόλουθες δράσεις όσον αφορά τη συνύπαρξη:

- Η Επιτροπή θα προβεί το συντομότερο δυνατό σε μία αξιολόγηση των οικονομικών επιπτώσεων όσον αφορά τον καθορισμό των πιθανών μελλοντικών ορίων για τους πόρους. Η Επιτροπή θα προτείνει τη λήψη των κατάλληλων νομοθετικών μέτρων με βάση αυτή την αξιολόγηση.

- Η Επιτροπή θα συνεχίσει τη δραστηριότητα του COEX-NET για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τη συνύπαρξη με τα κράτη μέλη όσον αφορά τα αποτελέσματα της πρακτικής εμπειρίας, της έρευνας και της παρακολούθησης.

- Μαζί με τα κράτη μέλη και κατόπιν διαβουλεύσεων με τις σχετικές ομάδες ενδιαφερομένων η Επιτροπή θα επεξεργαστεί τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα μέτρα συνύπαρξης ανά είδος καλλιέργειας μέσω του Ευρωπαϊκού Γραφείου Συνύπαρξης.

- Βάσει του κοινοτικού προγράμματος-πλαισίου για την έρευνα η Επιτροπή θα συνεχίσει να υποστηρίζει τις ερευνητικές δραστηριότητες που θα αφορούν τις ανάγκες που θα διαπιστωθούν από τρέχουσες ή μελλοντικές πρωτοβουλίες.

- Το 2012 η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση σχετικά με την κατάσταση όσον αφορά τη συνύπαρξη στα κράτη μέλη με βάση τις πληροφορίες που θα της διαθέσουν τα κράτη μέλη.